

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/148/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7108225435
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Galdunová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7108225435.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudkýň JUDr. Zuzany Stolárovej a JUDr. Viktórie Midovej v spore žalobcu: Z.T. Z.Í., nar. XX.X.XXXX, K. K. XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Ľubošom Petrovským, so sídlom v Košiciach, Štúrova 2, proti žalovanej: Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, o odvolaní žalovanej voči rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 22. januára 2019 sp. zn. 35C/207/2008

rozhodol:

M e n í rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 22. januára 2019 č. k. 35C/207/2008-443 v jeho napadnutom výroku I. tak, že žalobu o zaplatenie 3.319,39 EUR zamieta.

Stranám sporu náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice I (ďalej len súd alebo súd prvej inštancie) rozsudkom zo dňa 22.1.2019 č.k. 35C/207/2008-443 rozhodol tak, že:

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 3.319,39 EUR do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok).

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamieta.

III. V časti o zaplatenie sumy nemajetkovej ujmy a sumy trov právneho zastúpenia žalobcovi priznáva náhradu trov konania v rozsahu 100% z výšky priznanej nemajetkovej ujmy vo výške 19.418,40 EUR a zo sumy trov právneho zastúpenia vo výške 3.319,39 EUR, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom po právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. V časti o zaplatenie sumy ušlého zisku žalovanej priznáva náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom po právoplatnosti tohto rozsudku.

V. O zložení preddavku na trovy konania súd rozhodne v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Rozhodol tak o žalobe zo dňa 23.9.2008, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanej zaplatenia peňažnej sumy titulom náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci.

3. Skutkovým základom žaloby bolo vznesené obvinenie na základe uznesenia zo dňa 19.11.2004 voči žalobcovi pre trestný čin vydierania v súvislosti, s ktorým bol žalobca uznesením Okresného súdu Košice I zo dňa 22.11.2004 sp. zn. 7Tp/122/2004 vzatý do väzby z dôvodov podľa § 67 ods. 1 písm. b/, c/ Trestného poriadku, pričom väzba začala plynúť 19.11.2004 a skončila 29.4.2005 s tým, že následne trestné stíhanie bolo uznesením Okresnej prokuratúry Košice I zo dňa 15.2.2007 zastavené podľa § 215 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku z dôvodu, že skutok žalobca nespáchal. Podľa žalobcu

predmetným nezákonným rozhodnutím o väzbe mu bola spôsobená škoda, ktorú si uplatnil v návrhu na predbežné prerokovanie nároku zo dňa 22.8.2007 na Ministerstve spravodlivosti SR, pozostávajúca z nemajetkovej ujmy spočívajúcej v psychickej traume spôsobenej výkonom väzby, z trov právneho zastúpenia zaplatených v trestnom konaní a z majetkovej ujmy, ktorú dôvodil zhoršením obchodných vzťahov s obchodnými partnermi, pre ktorých prestal byť dôveryhodným partnerom.

4. Súd rozhodol vo veci o predmetnom nároku napadnutým rozsudkom potom, čo jeho prvý rozsudok zo dňa 12.12.2013 č. k. 35C/207/2008-314 bol v konečnom dôsledku Krajským súdom v Košiciach (po podanom odvolaní a následne podanom dovolaní na Najvyšší súd Slovenskej republiky) v časti zrušený a v časti potvrdený s tým, že predmetom konania po vrátení veci súdu prvej inštancie na základe rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 22.5.2018 č. k. 6Co/250/2017-400 zostal nárok žalobcu na zaplatenie trov obhajoby v trestnom konaní vo výške 3.319,39 EUR a nárok na zaplatenie ušlého zisku vo výške 29.874,53 EUR.

5. Vec právne posúdil podľa ust. § 1, § 3 ods. 1, ods. 2, § 4 ods. 1 písm. a/, § 7, § 8 ods. 5, § 15 ods. 1, § 17 ods. 1 a ods. 2, § 18 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom do 31.8.2007, § 454 Občianskeho zákonníka a čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

6. Pri posúdení predmetného nároku právne uzavrel, že boli splnené základné predpoklady zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci, pokiaľ ide o tvrdené nezákonné rozhodnutie o vzatí do väzby, keď podstatou nároku nebola správnosť alebo nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí pri začatí trestného stíhania, ale samotný výsledok celého trestného stíhania. Vo vzťahu k nároku uplatneného v súvislosti s trovami obhajoby vo výške 3.319,39 EUR uviedol, že v súlade s viazanosťou právnym názorom odvolacieho súdu, túto sumu žalobcovi priznal, nakoľko žalobca preukázal, že danú sumu vynaložil i keď nie osobne, ale prostredníctvom tretej osoby - svojej manželky, t.j. na jeho strane vznikla škoda vo výške 3.319,39 EUR. Mal za to, že nie je rozhodujúce, či boli dané finančné prostriedky predstavujúce trovy obhajoby a kto tieto trovy reálne uhradil, t.j. doniesol a odovzdal právnej zástupkyňi žalobcu, pretože povinnosť uhradiť trovy obhajoby bola na strane žalobcu. Mal pritom za nepochybné, že medzi právnou zástupkyňou žalobcu a žalobcom bola uzavretá zmluva o poskytovaní právnej pomoci v predmetnom trestnom konaní, a preto aj povinnosť uhradiť trovy právneho zastúpenia vznikla žalobcovi a jedine jemu takto mohol vzniknúť nárok v zmysle § 18 zákona č. 514/2003 Z.z. Aj v prípade, ak dané trovy obhajoby uhradila manželka žalobcu z vlastných finančných prostriedkov, čo bolo vykonaným dokazovaním preukázané, došlo k plneniu za iného v zmysle § 454 OZ. Takto vzniklo manželke žalobcu právo domáhať sa daného plnenia titulom bezdôvodného obohatenia od žalobcu, čo však nemá vplyv na vzťah medzi žalobcom a žalovanou titulom náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Preto sa súd nepriklonil k argumentácii žalovanej, a to ani s prihliadnutím na predloženú judikatúru, nakoľko mal za to, že v tomto prípade ide o dva separátne vzťahy - vzťah medzi žalobcom a jeho manželkou titulom bezdôvodného obohatenia podľa § 454 OZ a vzťah medzi žalobcom a žalovaným titulom náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z., ktorých následky nemožno zamieňať.

7. K nároku žalobcu uplatneného v súvislosti s nezákonnou väzbou súd uviedol, že žalobca tento nárok na náhradu škody dôvodil existenciou a dĺžkou jeho väzby od 19.11.2004 do 21.4.2005 v podobe trov obhajoby 3.319,39 EUR, ktoré vzhľadom na základe všetkých vyššie uvedených skutočností s poukazom na citované zákonné ustanovenie žalobcovi priznal, na základe čoho k povinnosti zaplatiť túto sumu zaviazal žalovanú.

8. Vo vzťahu k nároku uplatneného vo zvyšnej časti titulom ušlého zisku vo výške 29.874,53 EUR právne zhodnotil, že žalobca v konaní nepreukázal základné podmienky pre vznik škody vo forme ušlého zisku - vznik škody a príčinnú súvislosť medzi vznikom škody a nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci o vzatí do väzby, a preto tomuto nároku nevyhovel, t.j. žalobu v tejto prevyšujúcej časti ako nedôvodnú zamietol.

9. O trovách konania v časti o zaplatenie sumy nemajetkovej ujmy a sumy trov právneho zastúpenia súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, keď úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej nemajetkovej ujmy vo výške 19.418,40 EUR (v zmysle v tejto časti právoplatného a vykonateľného rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 12.12.2013 č. k. 35C/207/2008-314 - poznámka odvolacieho súdu) a z priznanej sumy trov právneho zastúpenia vo výške 3.319,39

EUR, pričom o konkrétnej výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

10. O trovách konania v časti sumy ušlého zisku súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešnej žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

11. Voči predmetnému rozsudku podala odvolanie žalovaná, a to v časti I., III. a IV. výroku, a to z odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP a v časti výroku I. tiež z odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP a žiadala napadnutý rozsudok v časti I. výroku zmeniť tak, že nárok žalobcu na náhradu škody vo výške 3.319,39 EUR zamietá a v časti o trovách konania sa žalovanej priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 76,6 % a žalobca nemá právo na náhradu trov konania.

12. Odvolateľka k priznanému nároku na náhradu škody v sume 3.319,39 EUR (trovy obhajoby) mala za to, že nie je správne právne posúdenie súdu prvej inštancie o tom, že žalobca má právo na náhradu trov obhajoby, nakoľko preukázal, že danú sumu vynaložil, i keď nie osobne. Mala za to, že náhradu trov obhajoby v sume 3.319,19 EUR súd prvej inštancie priznal žalobcovi nedôvodne, pretože žalobcov majetok sa v príčinnej súvislosti so zaplatením trov obhajoby nijako nezmenšil (k zmenšeniu jeho majetku nemôže dôjsť ani v budúcnosti z dôvodu premlčania nároku manželky voči žalobcovi). Vysvetlila, akým spôsobom sa v zmysle ustálenej judikatúry chápe pojem škoda so záverom, že ide o rozdiel v hodnote majetku poškodeného pred spôsobením škody a po spôsobení škody na majetku, keďže ide o majetkovú ujmu spočívajúcu v zmenšení, znížení, či v inom znehodnotení majetku poškodeného v dôsledku škodovej udalosti. Pokiaľ aj z napadnutého rozsudku vyplýva jednoznačný záver, že trovy obhajoby boli uhradené manželkou žalobcu, a to z majetku, ktorý nepatrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, teda z výlučného majetku manželky žalobcu, z tohto dôvodu žalobca sám neuhradil trovy obhajoby a zároveň ani nevrátil vynaložené finančné prostriedky svojej manželky, keďže táto skutočnosť z konania nevyplyva, a preto žalovaná má za to, že žalobcovi škoda predstavujúca náhradu trov obhajoby nevznikla, pretože žalobcov majetok sa v príčinnej súvislosti so zaplatením trov obhajoby nijako nezmenšil. Tento argument je potvrdený tiež rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 19.4.2018 sp. zn. 8Co/209/2017, na základe ktorého: „v prípade, ak trovy právneho zastúpenia vyplatí advokátovi tretia osoba, žalobca má právo na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. iba v prípade, ak preukáže, že tieto prostriedky tretej strane zaplatil (refundoval), resp. preukáže, že tieto platby tretia osoba realizovala práve z jeho finančných prostriedkov, pričom však len jeho tvrdenie dôkazným prostriedkom preukazujúcim pravdivosť jeho tvrdenia nie je“. Rovnaké závery vyplývajú aj z uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 15Co/320/2016-426 zo dňa 4.7.2018. Ďalej poukázala tiež na závery, ku ktorým v tejto súvislosti dospel NS SR v uznesení sp. zn. 3Cdo/467/2013 zo dňa 17.2.2016, kde konštatoval: „dovolací súd zastáva názor, podľa ktorého, ak je škodou ujma, ktorá sa v majetkovej sfére poškodeného reálne prejavila faktickým znížením jeho majetku, potom je opodstatnený záver, že škoda nevznikla dlžníkovi dovtedy, kým svojmu veriteľovi dlžnú čiastku nezaplatil. Sama skutočnosť, že veriteľ má voči dlžníkovi nejakú pohľadávku, i keby bola priznaná rozhodnutím súdu, totiž ešte neznamená, že majetok dlžníka sa o túto pohľadávku znížil. Existencia takejto, doposiaľ neuspokojenej pohľadávky nie je preto škodou“. Nakoľko z citovaných rozhodnutí jednoznačne vyplýva, že nakoľko žalobca nepreukázal, že treťou osobou uhradené trovy obhajoby vrátil tejto osobe, nie je možné v jeho prípade hovoriť o vzniku škody. Ďalej vyjadril názor, že pokiaľ súd prvej inštancie odkazuje v súvislosti s právom požadovať vydanie bezdôvodného obohatenia na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 28.5.2008 sp. zn. 32Odo/70/2008, žalovanej nie je zrejmé, akú výpovednú hodnotu má citované rozhodnutie pre právne posúdenie danej veci a čo týmto poukazom chcel súd prvej inštancie skonštatovať.

13. Odvolateľka k samotnej výške priznaných trov právneho zastúpenia ako žalobou uplatneného nároku uviedla, že v priebehu doterajšieho konania viackrát namietala, že súd k priznaniu takéhoto nároku môže pristúpiť až po preukázaní, že v prípade jednotlivých úkonov právnej služby sa jedná o trovy, ktoré boli vynaložené účelne (zápisnica z pojednávania zo dňa 10.10.2003). V priebehu doterajšieho konania žalobca predložil len príjmový doklad, vystavený advokátkou JUDr. Ferčákovou, avšak žalobca, resp. jeho obhajkyňa, žiadnym spôsobom nešpecifikovali právne úkony, ktoré boli vykonané v trestnom konaní. Z toho dôvodu súd prvej inštancie nemal z čoho určiť, do akej miery išlo o účelne a nutne vynaložené trovy obhajoby, dokonca nemohol ani ustáliť, či v danej veci nešlo napríklad o paušálnu odmenu obhajcu. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo/402/2015, v zmysle ktorého: „Aj v prípade, ak nárok na náhradu nákladov vynaložených poškodeným (obvineným) na jeho obhajobu v trestnom konaní, v ktorom bol spod obžaloby oslobodený alebo trestné stíhanie

voči nemu bolo zastavené, bol uplatnený podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, súd môže priznať len náhradu účelne vynaložených trov, výška ktorá zodpovedá tarifnej odmena advokáta, určenej osobitným právnym predpisom účinným v čase robenia úkonov“. V predmetnom judikáte dovolací súd vyslovil jednoznačný záver, že: „v súlade s uvedenými zásadami niet dôvodu, aby štát uhradil poškodenému v tomto špecifickom prípade náhrady škody všetky náklady, ktoré vynaložil v trestnom konaní na svoju obhajobu... Bolo by popretím základných predpokladov pre náhradu škody, aby štát hradil aj náklady spojené so zastúpením, ktoré boli poškodeným vynaložené bezúčelne...“. Napriek tomu, že žalovanou vznesená námietka potreby skúmania účelnosti trov obhajoby a s ňou spojená povinnosť žalobcu preukázať, za aké úkony a v akej výške bola náhrada trov obhajoby vyplatená, bola zjavne relevantná, z namietaného rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie uvedené vôbec nebral do úvahy, pretože v rozsudku iba konštatoval, že z dôvodu, že trovy obhajoby boli uhradené, žalobca má právo na náhradu vzniknutej škody. Z uvedených skutočností má žalovaná za to, že tým, že súd prvej inštancie vôbec neskúmal, do akej miery išlo o účelne a nutne vynaložené trovy obhajoby, hoci túto skutočnosť žalovaná namietala, nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a priznaním uvedeného nároku vec nesprávne právne posúdil (hoc bez relevantného odôvodnenia).

14. Odvolateľka v súvislosti s priznanými trovami konania žalobcovi mala za to, že súd pochybil, pokiaľ priznal žalobcovi škodu v podobe náhrady trov obhajoby v trestnom konaní a iba v prípade, pokiaľ odvolací súd vyhodnotí odvolanie žalovanej v tejto časti ako nedôvodné, žalovaná pripúšťa, že žalobca mal v súvislosti s týmto čiastkovým nárokom 100 % úspech. V ďalšom mala za to, že nesúhlasí s názorom súdu o tom, že hoci nepriznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v plnej výške, nejde o procesne neúspešného žalobcu, pretože výška plnenia bola závislá od úvahy súdu, a preto z toho dôvodu mu prináleží náhrada trov konania v rozsahu 100 % z výšky priznanej nemajetkovej ujmy. Žalovaná má za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, pretože podľa § 255 CSP pre rozhodovanie o trovách konania nie je podstatné, či výška plnenia závisela od úvahy súdu. Súčasne mala za to, že táto argumentácia súdu by obstála iba v prípade, pokiaľ by súd rozhodoval podľa § 142 ods. 3 OSP; v tomto prípade však rozhodoval o náhrade trov konania za účinnosti CSP, ktoré v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou zaznamenalo zásadnú zmenu, keď pôvodný § 142 OSP našiel svoj odraz v § 255 CSP a pôvodná právna úprava už v novom Civilnom sporovom poriadku zahrnutá nie je. Mala preto za to, že v tejto časti mal súd vychádzať z pomeru úspechu a neúspechu strán sporu. Pretože žalobca mal v časti o zaplatenie sumy nemajetkovej ujmy úspech vo výške 14,62 % (žalobca v žalobe žiadal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 132.775,67 EUR a súd rozsudkom zo dňa 12.12.2013 mu priznal len náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 19.418,40 EUR) a žalovaná vo výške 85,38%. Z uvedeného vyplýva, že žalobca pokiaľ si uplatnil nárok v celkovej výške 165.969,59 EUR, mohol mať úspech maximálne vo výške 13,7 %.

15. Vo vzťahu k IV. výroku napadnutého rozsudku žalovaná v odvolaní poukázala na rozhodnutie NS SR z 26.1.2011 sp. zn. 6Mcdo/19/2010 so záverom, že súd nemôže v rozsudku, ktorým sa konanie končí, vysloviť, že právo na náhradu trov konania patrí aj žalobcovi aj žalovanému. Uvedené popiera zásadu úspechu pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov. Napriek uvedenému však súd v III. výroku napadnutého rozsudku priznal žalobcovi v rozsahu 100 % náhradu trov konania z výšky priznanej nemajetkovej ujmy vo výške 19.418,40 EUR a zo sumy trov právneho zastúpenia vo výške 3.319,39 EUR a súčasne vo výroku IV. priznal žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pokiaľ ide o nárok žalobcu uplatnený titulom ušlého zisku, ktorý súd v celom rozsahu zamietol. Mal preto za to, že výroky o náhrade trov konania v tomto kontexte sú založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Vyjadril názor, že v konaní neúspešná, resp. menej úspešná strana, nemôže mať právo na náhradu trov konania voči strane s väčším úspechom vo veci (výnimku stanovuje len § 256 CSP, a to len vo vzťahu k procesnému zavineniu vzniku trov stranou sporu). Ak sú strany sporu úspešné v rovnakej miere, resp. rozdiel medzi ich úspechom v spore je len nepatrný, platí, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania, pri väčšom rozdieli v úspechu strán však nárok na náhradu trov môže vzniknúť len jednej strane - spore úspešnejšej. Tento argument žalovanej je potvrdený aj rozhodnutím Krajského súdu v Trnave zo dňa 7.6.2017 sp.zn. 25Co/24/2017, na základe ktorého „niet žiadneho rozumného dôvodu, aby si strany v prípade čiastočného úspechu hradili časti trov konania navzájom a že časť, ktorá sa prekrýva, sa odpočíta“. Z uvedených dôvodov má preto žalovaná za to, že súd prvej inštancie pochybil, keď v III. výroku priznal náhradu trov konania žalobcovi a vo IV. výroku priznal náhradu trov konania žalovanej.

16. Žalobca sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

17. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, súčasne ako odvolanie s náležitosťami podľa ust. § 363 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

18. Predmetom odvolacieho prieskumu sú výroky I., III. a IV. napadnutého rozsudku, na základe čoho výroky II. a výrok V. napadnutého rozsudku nadobudli právoplatnosť a neboli podrobené odvolaciemu prieskumu.

19. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 16.6.2020 o 15.05 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 202, II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 9.6.2020 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1,3 CSP.

20. Žalovaná založila svoje odvolanie na odvolacom dôvode podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP a v časti výroku I. tiež na odvolacom dôvode podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, teda, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP je naplnený vtedy, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento odvolací dôvod je potrebné vykladať eurokonformne s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá predpokladá, že v tomto prípade ide o porušenie procesných práv. Ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít a ak takejto ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

22. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil sice správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

23. Odvolací súd dospel k záveru, že náležitá je odvolacia námietka žalovanej, podľa ktorej súd priznal žalobcovi náhradu trov obhajoby v sume 3.319,19 EUR nedôvodne, pretože žalobcov majetok sa v príčinnej súvislosti so zaplatením trov obhajoby nijako nezmenšil, a preto v tejto súvislosti nemožno hovoriť o žiadnej škode.

24. Predmetom odvolania je súdom priznaná peňažná suma v uplatnenej výške 3.319,39 EUR ako náhrada škody v podobe trov právneho zastúpenia, ktorá mala žalobcovi vzniknúť v súvislosti s nezákonným rozhodnutím o väzbe a vzneseným obvinením v trestnej veci, ktoré bolo skončené zastavením trestného stíhania z dôvodu, že žalobca skutok nespáchal.

25. Súd v napadnutom rozsudku pri posúdení toho nároku vychádzal z právneho záveru splnenia podmienky vzniku škody na strane žalobcu, pokiaľ ide o trovy obhajoby majúce za to, že žalobca sumu vynaložil, i keď nie osobne, ale prostredníctvom tretej osoby - svojej manželky, ktorá trovy zaplatila z vlastných finančných prostriedkov. Mal za to, že nie je rozhodujúce, či boli dané finančné prostriedky predstavujúce trovy obhajoby a kto tieto trovy reálne uhradil. Povinnosť uhradiť trovy právneho zastúpenia vznikla žalobcovi a jedine jemu takto mohol vzniknúť nárok v zmysle § 18 zákona č. 514/2003 Z. z.

26. Odvolací súd sa s týmto názorom súdu prvej inštancie nestotožňuje.

27. Predmetom konania je náhrada škody uplatnená podľa zákona č. 514/2003 Z. z. v znení neskorších zmien a predpisov. Ide teda o objektívnu zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci, ktorá má svoj základ v článku 46 ods. 3 Ústavy SR. Podstata základného práva na náhradu škody podľa predmetného článku ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola označenému právu, ktorého porušenia sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o zákonom práve na náhradu škody vykonáva. Inými slovami, právo na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy SR nie je absolútne, ale v záujme zaistenia právnej istoty podlieha zákonným obmedzeniam upravujúcim predpoklady na jej uplatnenie (citácia z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 29.04.2010 sp. zn. 5Cdo/171/2009).

28. Základnými predpokladmi zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci sú: 1/ existencia nezákonného rozhodnutia alebo nezákonného zatknutia, zadržania alebo iného pozbavenia osobnej slobody, rozhodnutia o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutia o väzbe alebo nesprávny úradný postup, 2/ vznik škody a 3/ príčinná súvislosť medzi 1/ a 2/. Platí pritom, že tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne, preto nesplnenie čo i len jednej z nich, má za následok nedôvodnosť žaloby.

29. Jedným z nárokov podľa zákona č. 514/2003 Z. z. je nárok na náhradu škody, a to v podobe účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu (§ 18 ods. 1 tohto zákona). V takomto prípade súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta (§18 ods. 3 veta prvá tohto zákona).

30. Napriek tomu, že zákon č. 514/2003 Z. z. je osobitným zákonom upravujúcim zodpovednosť štátu, všeobecnú právnu úpravu škody a jej náhrady poskytuje Občiansky zákonník ako lex generalis, a to v ust. § 438 a nasl. OZ.

31. Za škodu preto aj ohľadne uplatneného nároku, teda podľa zákona č. 514/2003 Z.z., treba chápať ako ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a ktorá je objektívne vyjadriteľná všeobecným ekvivalentom, t.j. peniazmi, a je teda napravitelná poskytnutím majetkového plnenia, ak nedochádza k naturálnej reštitúcii. Náhrada škody, ak má plniť reparačnú (reštitučnú) funkciu, má zabezpečiť poškodenému plnú kompenzáciu spôsobenej ujmy, nie však viac. Rozlišujú sa dva druhy škody, a to skutočná škoda a ušlý zisk. Skutočnou škodou, ktorá mala vzniknúť tiež žalobcovi, sa rozumie ujma spočívajúca v zmenšení majetkového stavu poškodeného a reprezentujúca majetkové hodnoty, ktoré bolo nutné vynaložiť, aby došlo k uvedeniu veci do predošlého stavu.

32. Ako správne uviedol súd prvej inštancie, v konaní bolo preukázané, že trovy právneho zastúpenia zaplatila manželka žalobcu z vlastných finančných prostriedkov.

33. V súlade s týmto skutkovým stavom je tiež potom správny právny záver súdu o tom, že zo strany manželky žalobcu tak išlo o prípad plnenia za iného podľa ust. § 454 OZ.

34. Podľa ust. § 454 OZ, bezdôvodne sa obohatil aj ten, za koho sa plnilo, čo podľa práva mal plniť sám.

35. Plnenie za iného, ktoré je upravené v ust. § 454 OZ predstavuje osobitnú skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia, o ktorú ide vtedy, keď ten, za koho bolo plnené, bol povinný podľa práva plniť sám, avšak neplnil, zatiaľ čo ten, kto za neho plnil, sám túto povinnosť nemal.

36. Aj keď niet pochyb o tom, že plnením za iného vzniká záväzok medzi osobou, za ktorú sa plnilo a osobou, ktorá takto plnila, plnenie za iného má tiež ten právny následok, že vo vzťahu k oprávnenej osobe (ktorej bolo plnené), zanikla povinnosť plniť.

37. Už zo samotnej podstaty plnenia za iného súčasne vyplýva, že splnením dlžníkovho dlhu sa dlžníkovi jeho majetkový stav logicky nezmenšil, ako by tomu bolo vtedy, kedy by plnil svojmu veriteľovi zo svojho.

38. Iba samotná okolnosť, že takýmto spôsobom došlo k zániku dlhu, ktorý mal žalobca voči svojej právnej zástupkyni v súvislosti so zastupovaním v predmetnej trestnej veci, nepostačuje pre záver súdu o tom, že tým je splnený predpoklad vzniku škody na strane žalobcu, pokiaľ ide o uplatnený nárok podľa ust. § 2014/2003 Z. z. V tejto súvislosti poukaz súdu na to, že v tomto prípade ide o nárok žalobcu, nemá s posúdením splnenia predpokladu vzniku škody na strane žalobcu žiadnu súvislosť.

39. Ak v prejednávacom prípade skutočnou škodou na strane žalobcu majú byť trovy právneho zastúpenia, ktoré vznikli v predmetnom trestnom konaní, potom musí byť splnená podmienka, že žalobca na tieto trovy aj reálne vynaložil určité majetkové hodnoty, čím by na jeho strane došlo k zmenšeniu jeho majetkového stavu.

40. Správny je záver súdu prvej inštancie o tom, že pokiaľ advokátke bolo plnené z výlučných peňažných prostriedkov manželky žalobcu, týmto spôsobom išlo o plnenie za iného podľa ust. § 454 OZ. Súčasne, keď žalobca ani netvrdil, že by bol svojej manželke vrátil takto získané bezdôvodné obohatenie, pričom uvedené ani nevyplývalo z vykonaného dokazovania, je dôvodná odvolacia námietka založená na právnom závere o tom, že na strane žalobcu nevznikla žiadna škoda v súvislosti s poskytnutou obhajobou v predmetnej trestnej veci, pretože v tejto súvislosti nedošlo na strane žalobcu k žiadnemu zmenšeniu jeho majetkového stavu.

41. Nesprávny je preto právny záver súdu o tom, že vo vzťahu k žalobou uplatnenému nároku na peňažné plnenie v sume 3.319,39 EUR je splnený zákonný predpoklad vzniku škody.

42. Ako už odvolací súd uviedol vo svojom bode 28. odôvodnenia tohto rozsudku, základné predpoklady zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci, medzi ktoré patrí tiež vznik škody, musia byť splnené kumulatívne a preto nesplnenie či i len jedného z týchto predpokladov, má za následok neúspešnosť uplatnenej žaloby (v časti tohto uplatneného nároku).

43. Odvolacím súdom odlišné právne posúdenie v otázke splnenia tejto základnej podmienky pre úspešnosť nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., t.j. právny záver odvolacieho súdu, že žalobca nepreukázal vznik škody, znamená opodstatnenosť odvolania žalovanej.

44. Súčasne odlišné právne posúdenie opodstatnenosti predmetného nároku, pokiaľ ide o nárok na zaplatenie sumy 3.319,39 EUR znamená, že žaloba v tejto časti nie je dôvodná. Pokiaľ preto súd prvej inštancie vzhľadom na nesprávny právny záver o splnení zákonnej podmienky vzniku škody považoval žalobu v tejto časti za dôvodnú, rozhodol nesprávne, a jeho rozhodnutie bolo potrebné zmeniť.

45. Podľa ust. § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

46. V súlade s citovaným zákonným ustanovením odvolací súd zmenil napadnutý výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie tak, že žalobu o zaplatenie 3.319,39 EUR zamietol.

47. Podľa ust. § 396 ods. 2 CSP, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

48. Vzhľadom na výsledok odvolacieho konania, tiež s prihliadnutím na to, že žalobca si pôvodne uplatnil nárok na zaplatenie sumy 165.969,59 EUR s prísl., z toho nemajetkovú ujmu vo výške 129.456 EUR, a hoci mu v konečnom dôsledku bola priznaná iba vo výške 19.418,40 EUR, v tejto časti mal plný úspech, pretože základ tohto nároku bol daný a jeho výška závisela od úvahy súdu, a neúspešný bol v rozsahu 3.319 EUR ako uplatnenej náhrady škody a v rozsahu 29.874,53 EUR ako uplatneného ušlého zisku. To znamená, že každá zo strán sporu mala čiastočný úspech, preto odvolací súd podľa ust. § 255 ods. 2 CSP stranám sporu náhradu trov konania nepriznal.

49. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 Ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).